

Instruktioner för inlämning av bidrag

Namn på presentatören samt kontaktuppgifter

Maria Hammarsten, Brushanevägen 1, 556 25 Jönköping

0739/101534

maria.hammarsten@ju.se

Titel

Fil. Lic. i pedagogik med inriktning mot didaktik vid Jönköping University

Organisation/huvudman

Jönköping University

Titel på konferensbidraget

Undervisning och lärande i skolans utomhusmiljöer - Rektorerers uppfattningar

Kort bakgrund (ange om projektet finansieras med externa forsknings- eller utvecklingsmedel, exempelvis inom ULF)

Datainsamlingen genomfördes av doktorandens baskompetensdagar vid Jönköping University

Ingen extern finansiering

Kort bakgrund

Högskolan för lärande och kommunikation (HLK), Naturskolan samt Fritidsförvaltningen fick i uppdrag av Utbildningsförvaltningen att genomföra en kompetensutvecklingsdag i "utomhuspedagogik i praktiken", för samtliga grundskolors rektorer och biträdande rektorer i Jönköpings kommun. Det är en unik skolsatsning som motiveras av fördelar med inslag av utomhusbaserad undervisning tillsammans med klassrumsundervisning. Sådana inslag behövs för att möjliggöra mer fysisk aktivitet och variation i ett utbildningssammanhang, och möjliggöra en mer tillgänglig och berikande undervisning för alla elever.

Syfte

Syftet med förstudien är att inhämta kunskaper om rektorerers uppfattningar om undervisning och lärande i skolans utomhusmiljöer.

Studiens forskningsfrågor är,

Vilka möjligheter finns det att bedriva utomhusundervisning på skolans utomhusmiljöer utifrån de didaktiska frågeställningarna?

Vilka utmaningar finns det att bedriva utomhusundervisning på skolans utomhusmiljöer utifrån de didaktiska frågeställningarna?

Metod/genomförande

Förstudiens deltagare är rektorer och biträdande rektorer i Jönköpings kommun. 57 deltagare medverkade i kompetensutvecklingsdagen i utomhuspedagogik den 7 april 2022.

Jönköpings kommun vill att skolledningen stödjer utomhusbaserad undervisning i den pedagogiska verksamheten. Föreliggande studie tar avstamp i enkät som forskningsmetod (Esaïasson m.fl., 2012; Trost, 2012; SCB, 2001). Rektorerna har fått besvara en digital enkät via EsMaker från kommunens intranät. Enkäten tar avstamp i de didaktiska frågeställningarna; vad, var, hur, när och varför? Utomhusdidaktik innebär ett fokus på var-frågan (Lundegård m.fl., 2004), vilket i sin tur medför en reflektion över hur platsen påverkar de övriga didaktiska frågorna.

Studien har utgått från de forskningsetiska principerna (Vetenskapsrådet, 2017). Studiens deltagare, rektorer och biträdande rektorer fick skriva ner sina reflektioner kring utomhuspedagogik med stöd av de didaktiska frågeställningarna: *Vad?* (ämnen/teman), *var?* (platsen för undervisning och lärande), *hur?* (arbetssätt/undervisningsupplägg), *när?* (i tid relaterat till schemaplanering under dagen, veckan, månaden, året) och *varför?* (evidensbaserad kunskap). Rektorerna hade även stor frihet att ange annat som kan vara relaterat till sina tidigare erfarenheter och upplevelser av undervisning och lärande utomhus, eller i växelverkan mellan inomhus och utomhus.

Resultat

Det är en förstudie. Resultatet indikerar att rektorer tillika biträdande rektorer anser att utomhusundervisning kan bedrivas i olika utomhusmiljöer såsom på skolgården, skolskogen, i närliggande grönområdet och/eller i parken. Utomhusundervisningen kan ske året om, men en fördel är tidig höst och/eller senare delen av våren. De flesta skolämnena kan appliceras till utomhusundervisning och denna undervisningsform kräver annat pedagogiskt material. Utomhusundervisning behöver ske kontinuerligt, vara en rutin och schemalagd.

Analys/diskussion/reflektion

Analys

Rektorernas berättelser har kategoriserats utifrån en tematisk analysmetod (Taylor & Bogdan, 1984). Förstudiens utgångspunkt har varit de didaktiska frågeställningarna med fokus på utomhusundervisning.

Diskussion/Reflektion

Kunskapsbidraget från denna förstudie är att utomhuspedagogik kan vara ett steg mot *hållbar utbildning* – en riktning mot anpassad undervisning för elever. Studien är också ett led i att skapa "en skola för alla".

Referenser

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson H. & Wängnerud, L. (red.) (2012).

Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad, 4., [rev.] uppl. Stockholm.

Lundegård, I., Wickman, P.-O., & Wohlin, A. (2004). *Utomhusdidaktik*. Studentlitteratur.

SCB (2001). *Fråga rätt, utveckla, testa, utvärdera och förbättra blanketter*.

Taylor, S., & Bogdan, R. (1984). *Introduction to qualitative methods: The search for meanings*. Wiley.

Trost, J. (2012). *Enkätboken*. Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet, H. (2017). *God forskningssed*. Vetenskapsrådet.

https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningssed_VR_2017.pdf